

VOL. 21 ÉV.

12. SZÁM.

DETROIT, MICH.

DONGÓ

1060—25 STREET, DETROIT, MICH.

ÁRA EGY ÉVRE

OLLÁR

1923 június 15

Chas. Felek
Tel. 22 de 15
508 W. 14th St.

PUSZTAI IGAZSÁG-OSZTÁS

A magyar ugaron Vegyes hírek

Elvadult tájon gázolok:
Ős buja földön dudva, muhar,
Ezt a vad mezőt ismerem,
Ez a magyar Ugar.

Lehajlok a szent humusig:
E szüzi földön valami rág.
Hej, égignyuló giz-gazok,
Hát ninesen itt virág?

Vad indák gyűrűznek körül,
Mig a föld alvó lelkét lesem,
Régmúlt virágok illata
Bódít szerelmesen.

Csönd van. A dudva, a muhar,
A gaz lehuz. altat, befed
S egy kacagó szél suhan el
A nagy Ugar felett.

Ady Endre

LORAINIAK FIGYELMÉBE

Lorainban SIMON ANDRAS jólismert honfitársunk volt szíves elválni a Dongó képviselőjét. Ajánljuk őt az ottani magyarok jóindulatába.

SZIVES TUDOMÁSUL

A "Vas András" című könyv kapható a következőknél:

Cleveland, O.: Bazsó András, 2773 E. 79 Street.

Connellsville, Pa.: Body Andrásnál.
Flint, Mich.: Babinesák Pálnál.

Trenton, N. J.: Oláh Mihály, 25 Adeline Street.

Youngstown, O.: Mihók Sándor, 601 Dollar Bank Bldg.

Columbus, O.: Keezán Sándorné, 1838 Washington Ave.

Perth Amboy, N. J.: Orvez Imre, 720 Catherine St.

Barberton, O.: Gáspár István, 205 Rosse St.

Passaic, N. J.: Tóth Pál, 212 — 3rd Street.

Granite City, Ill.: Németh Ferenc, 1602 Poplar St.

St. Louis, Mo.: Szabados J., 2023 So. Broadway.

Fredericktown, Pa.: Szopó Ferencnél.

Chicagóban a városi tanács nagy többsége a "szárazság" ellen szavazott. Ugylátszik, hogy rövidesen beáll itt az "áldásos eső", amiért oly sokan könnyörögnek.

A **michigani** Dávid királyról kiderült, hogy nagyon is elmuzsikálta az "alattvalók" nótáját. Most aztán az ő nótáját szeretnék elhuzni, de "Dávid király" megugrott a nóta elől.

Az **amerikai** magyarok megunták a hallgatást és újból egy kis "haragszom rád"-ot játszanak. Hallatszik is már a régi jelszó: "Ereszd el a hajjam!"

Toledoban a "száraz" fináncok valóságos hajtóvadászatot indítottak a szalonosok ellen, akik közül sokan ugy jártak, mint a kotló, vagyis — ülnek.

A **Dongó** hátralékosainak és potyaolvasóinak nagy része megalkította a "Potyások Szövetkezet"-ét. Az új egyesület jelszava: "Csak a pokolban fizetünk".

Magyarországon — hír szerint — jó termés lesz az idén. Ennek különösen a francia molnárok örülnek, mert alapos vámot vehetnek a magyar búzából.

A **német** tyuk nem akarja tojni az aranytojásokat a franciáknak és emiatt a francia honatyák beveregetik egymás fejét a parlamentben. Szóval: nagyon mérges a francia kakas a hálátlan német tyuk miatt.

Clevelandban gyűlést tartottak az iránt, hogy miként kellene Magyarországon segíteni. Hát hiszen a gyűlésekből volt elég, lásuk már egyszer a medvét!

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSÍTÉK
AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZÁM BIZALOMMAL.
1958 Genesee Street, Toledo, Ohio.

Megbízható

— ügyes —

embereket

keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

Vas András

című nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg eladására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik **komolyan** veszik a dolgot és akik **szép keresetre** akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó

1060—25 St.
Detroit, Mich.

VIDÉKI KRÓNIKA

COLUMBUSBAN nagy rukkolasra készültek Decoration Day-kor és az oláhok is elhatározták, hogy részt vesznek a rukkolásban, még pedig a román zászló alatt. A románok egy teremben tartották a zászlójukat s a terem kulesa egy magyar miszisznél volt, akit már jóelőre értesítettek, hogy másnap korán reggel ott legyen a teremben, mert nekik szükségük lesz a zászlóra. A miszisz ott is volt már hajnalban, de ugy nyole óra körül még mindig csak nyole darab oláh lézengett a teremben. Miután pedig nagyon kevesen voltak, hát szégyelték a rukkolást és így abban maradt. Mikor aztán kérdezték őket, hogy miért nem rukkoltak ki, hát azzal védekeztek, hogy nem találták meg a magyar misziszt és így nem vihették ki a zászlót, azért fagyott be a rukkolás.

Harrisonban az egyik miszisz kirukkolt "DecorationDay"-kor és felöltözött huszárcapitánynak, a lánya pedig káplár volt. Hát jól is ment a rukkolás, de aztán az áldomásnál a miszisz nagyon huszárosan vagdalta az üvegeket és ezért komának szólították a nagybotosok. Csak a vállatánál sült ki, hogy a koma valójában miszisz és a rendezőknek tártva maradt a szájuk.

Forbes Roadon az egyik tót miszisz nem volt kibékülve a sorsával, mert keveset keresett a misztere, ő pedig szeretett volna "otomobilon" járni. Elhatározta tehát, hogy ködmönlevet fog főz-

ni. Hozzá is fogott és mert a bodik ugyancsak hordták neki a dollárokat, hát hamarosan felpendült a miszisz biznisze és vett egy olyan "otomobilt", hogy szerinte azon még Harding elnök elé is el lehet menni. Egyszer azonban nagyon megjárta a büszke miszisz, mert éppen az uráért ment az "otomobilin" és meg akarta mutatni az irigykedő misziszeknek, hogy ő Harding elnök elé is elmehetne. Be is hajtott olyan alaposan az árokba, hogy a híres "otomobil" mind összetört és miszisz fejről lejtött a haj. Azóta nem tanácsos tőle megkérdezni, hogy mikor megy Harding elnökhöz.

A Forbesroadi bodik nagyon elvannak keseredve amiatt, hogy összetört a ködmönleves miszisz "otomobil"-ja, mert a bodikat folytonosan azzal bosszantották, hogy az egyik a gépet vette bele, a másik a kereket, a többi meg a tetejét. Most azt mondják a bodiknak, hogy odalett az egész befektetésük.

Iszt Junksztánban két szép magyar leány "házasságot" játszott. A kisebbik volt a "völegény", a nagyobbbaeska pedig a "menyasszony". A tréfa kedvéért még egy ágyba is feküdtek aludni és az elalvás előtt sokat beszélgettek arról, hogy milyen is az a házasság élet?

A sok beszélgetés közben aztán szép esőndesen elaludtak. Mikor reggel felébredtek, azt mondja az ujdonsült "menyeeske" a

"férjének": "Na, hiszen szép férj vagy te, még csak meg sem próbáltál esőkolni".

"Próbáltam volna én, szólt a férj, de nem mertem!" Szó szót ért és annyira felboszankodtak a dolgon, hogy végtére a "férj" odaszólt az asszonynak: "Még te beszélsz, mikor egész éjszaka hátat fordítottál nekem?"

"Hja, felelte a "menyeeske", pedig hátulról még egy gyáva utonálló is meg meri támadni az embert!"

Azóta, ha valaki férjhez menni készül Iszt Junksztánban, azt mondják: "Ez sem utonállóhoz megy férjhez!"

A "Dongó" képviselői

AURORA, ILL.: Fodor K. József.
ALPHA, N. J.: Márton József.
AKRON, O.: Prack János.
ALLENTOWN, PA.: Dravetz József.
ALLIANCE, O.: Szabó Károly.
BUFFALO, N. Y.: Naményi B. L.
BEAVERFALLS, PA.: Prékop István.
BETHLEHEM, PA.: Nagy József.
BRIDGEPORT, CONN.: Rakatzky Mihály.
BARBERTON, O.: Gáspár István.
CLEVELAND, O.: Bazsó András; West Side: Kovács József.
CHICAGO, ILL.: Laky Béla.
COLUMBUS, O.: Kecán Sándorné.
E. CHICAGO, IND.: Naményi J. K.
CANADA: Nógrády Imre.
DAYTON, O.: Bartos J. János.
DOQUESNE, PA.: Sáros M. J.
DANTE, VA.: Szabó István.
DAISYTOWN, PA.: Kocsis István.
EASTON, PA.: Beretsky Lajos.
FREDERICKTOWN, PA.: Szopó Ferenc.
GARY, W. VA.: Kotrocó L. György.
GRANITE CITY, ILL.: Németh Ferenc.
GRANITE CITY, ILL.: Németh Ferenc.
HOMESTEAD, PA.: Nagy József.
JOHNSTON CITY, ILL.: Légrády János.
KALAMAZOO, MICH.: Bodnár Pál.
LEECHBURG, PA.: Takács András.
LORAIN, O.: Simon András.
MT. CARMEL, PA. és környéke: Marosi György.
MILWAUKEE, WIS.: Kácsér Sándor.
MUSKOGON HEIGHTS, MICH.: Skrivanek Ferencné.
McKEESPORT, PA.: Lukács András.
NEW YORK: Demeter K. József.
NORTHAMPTON, PA.: Bindies István.
PHILADELPHIA, Pa.: Vónéki Imre.
PALMERTON, PA.: Vörösmarty János.
PEEKSKILL, N. Y.: Andorka Kálmán.
PINEY FORK, O.: Vajda Sándor.
PASSAIC, N. J.: Tóth Pál.
PERTH AMBOY, N. J.: Orveez Imre.
RACINE, WIS.: Buzogány Péter.
ROEBLING, N. J.: Oláh Mihály.
RANKIN, PA.: Belenszky János.
ROSSFORD, O.: Juhos Kálmán.
RICHMOND, IND.: Jakab Ferenc.
SOUTH BEND, IND.: Rudik J.
SCRANTON, PA.: Szabad Ferenc.
SPRINGDALE, PA.: Szabó Antal.
SPRINGDALE, PA.: Szabó Antal.
ST. CLAIRSVILLE, O.: Kovács János.
TOLEDO, O.: Horváth András.
TRENTON, N. J.: Oláh Mihály.
TONAWANDA, N. Y.: Szeles Sándor.
UNIONTOWN, PA.: Nagy János.
VINTONDALE, PA.: Gribóczky Lajos.
WELCH, W. VA.: Guttman A.
WILLINGFORD, CONN.: Bényi Sándor.
WHITMANS, W. VA.: Nagy Miklós.
WISCONSIN ALLAM: Habram György.
YOUNGSTOWN, O.: Mihók Sándor.
YONKERS, N. Y.: Kovács András.
ZEIGLER, ILL.: Handó Kálmán.

Még 15 napig

VAGYIS EGY ÁLLÓ HÓNAPIG

egy szép könyvet

KAPNAK A DONGÓNÁL MINDAZOK AZ
ELŐFIZETŐK

teljesen ingyen

akik beküldik az előfizetést egy esztendőre és mellékelnek a
a 3 beteghez

csekély 5 centet

A POSTAI KÖLTSÉGEKRE ÉS CSOMAGOLÁSRA.

A D O N G Ó

CIME:

1060—25th St., Detroit, Mich.

Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

ELGYÜTT mán eccer a meleg is osztég most mán van elég pitnyik. De hát kell is egy kis mulactság, mer annélkül mit ér a zélet. A pitnyiken van sokféle öröm, még verekedni is lehet. Detrojítba meg az is szokás, hogy a bodik kigyót fognak oszt avval ijesztgetik a misziszeket. De hát ugy szép a zélet, ha tarka.

A dézitáni misziszek meg összebe-széltek hárman, hogy megvernek egy misziszt. Meg is verték vóna, de a miszisz erősen vette a várat oszt allett a nóta végi, hogy a három miszisz tépett hajjal meg összekarmolt képpel takarodót fujt. Hát néha a sok lud se gyöz.

A trentoni pitnyiken meg két bodi igen beszédett a hódvilágbul oszt a zegyik táncolni akart egy miszisszel, de hogy a bodi igen cifrázta a lépést, hát a miszisz girárét mondott neki. Erre a másik bodi próbált szerencsét a miszisznél, de a zis rosszul lyárt. Azóta nem is lyó a bodik előtt pitnyiket emlegetni. No, de némejjik miszisz igen rátartós, hát nem is csuda, ha megjárik vele a bodik.

A muszkigani misziszek közül meg egy páran sokájig máson köszörülték a nyelvöket, de hogy eccer egymás köszt is összevesztek, hát kibeszéltek egymásra mindent. Annyira ment a harag, hogy a zegyik miszisz misztere a másik után hajintotta a lapátot. Ebbül komaság lett, oszt a miszter nótaját elhedegülték, de a kontrás is fizetett. Szóval a hegedüs is meg a kcntrás is megfizették a nóta árát.

De elég is lesz ebbül ennyi, mer a zegyik hejjen bucsu lesz, hát mondok oda mán csak elmegyek oszt viszek a miszisznek egy mézes kalács szivet, vagy bábut, merhogy a legtöbb miszisz szereti a mézeskalácsot.

Gránáti apróságok

Az egyik étteremben megszólal egy vendég:

— Miesoda dísznóság ez, egy darab mosogató rongyot találtam a levesben!

Visszaszól erre a kiszolgáló:

— Hát tiz centért csak nem lehet benne egy — öltözet ruha!

Paprikát kér az egyik vendég a vendéglőben. A pineér védekezik:

— Paprikánk nincs, mert sztrájkolnak a téglagyárban.

Egyik földi subalevet vitt haza nagytitokban és eldugta jó helyre. Később azonban nem találta sehoh. Elővette a misziszt, hogy hová lett a subalé?

A miszisz mérges lett és nagyot dobbantott a lábával:

— Én ilyesmit nem török meg a házban, hát megittam.

Beszélget a kis Tóni gyerek a család állapotáról a szárazságot illetőleg:

— A mama már száraz, a papa

még nem, én függöbe vagyok, de a bébi mindég nedves.

Egyes hírek szerint a Dongó gránáti beteglátogatóját meghívták orosz elnöknek. Ezt a hirt a leghatározottabban megcáfolják, mert a németek még nem egyeztek meg mindenben az oroszokkal.

Vasuton gyalog

A vestaburgi magyarokat meglátogatta az egyik ujságos és az egyleti gyűlés után egynehányan kimentek a bokrok közzé holmi barátkozás arányában. Az ujságos is velük ment. A barátkozás olyan meleg lett, hogy némelyik bodi az árkot is megmérte, de hogy collstok senkinél se volt, hát csak ugy arasszal méregettek az árkot a tetejétől a fenekéig. Az ujságos egyszer csak kapta magát és nekivágott az utnak Pittsburgh felé, még pedig vasuton gyalog, mert hamarosan akart otthon lenni.

Tel.: Princeton 2584-R.

DR. MAJOROS JÁNOS
MAGYAR FOGORVOS

8826 Buckeye Road, Cleveland, O.
Rendelő órák: Hétköznap délelőtt 9-től este 8 óráig. — Vasárnap 2-5 óráig.

MÁJUS ELSEJÉTŐL

kezdve csakis azok kaphatják a Dongót, akiknek rendben van az előfizetésük.
AKIK MÁJUS ELSEJÉIG BEKÜLDIK EGY ÉVRE SZÓLÓ
ELŐFIZETÉSÜKET, VAGYIS

HÁROM BETEGET

és mellékelnek csekély ÖT CENTET a postai és csomagolási költségekre,
azok kapnak ráadásul a Dongótól

EGY SZÉP KÖNYVET

Igyekezék tehát az előfizetés bőeküldésével erre a címre:

DONGÓ

1060 — 25th STREET,

DETROIT, MICH.

“Magyarbecsület” dolga

(A “St. Louis és Vidéke”-ből.)

Sajnos ezt a kitévelt, hogy “magyarbecsület dolga” értéktelen és érdektelenek annyira kihasználják s elkoptatták, hogy amikor igazán a magyar becsület ügyéről van szó, akkor még azok sem reagálnak, akik pedig adnak valamit a becsületre. A szónak igazán a szószeres értelmében vett magyar becsületbeli ügyet akarunk az amerikai magyarság lelkébe véteni. Ne tévesszék össze a talmi és hivalkodó kötelességnek minősített becsületkérdéssel.

Magyar-Amerika legnagyobb költőjével Kemény Györggyel szemben nem szabad, hogy igaztalanság történhesen. Nemrég adta ki élete főművét, a magyar irodalom egyik legremekebb költői elbeszélését “Vas András”-t. Az amerikai magyarságról megindító és mély érzéssel írt verseskötönyvének minden sorából kiérződik szerzője ideális és rajongó fajszeretete. Ilyen közel még senki nem fértközött a magyarság lelkületéhez. Azok, akik érezni és hinni tudnak, ujjongással és végtelen szeretettel olvassák ezt a remekművet. Az amerikai magyar sajtón kívül az óhaza legmértvadász irodalmi bírálói hajtották meg a legnagyobb elismerés és dícséret zászlóját Kemény György “Vas András”-műve előtt.

25 esztendeje szolgálja Kemény György az amerikai magyarságot. Az élet vihara alaposan megtépázta s a babérkoszorukon és hirnéven kívül bizony nagyon keveset adott részére a valóságban. A legkevesebb amivel minden szépet és kulturát szerető magyar ember tartozik az “igaz magyar becsületnek”, hogy a “Vas András”-t megvegye. Az értékes könyv füzve \$2.00-ért, diszes bőrkötésben \$5.00-ért megszerezhető Kemény Györgynél, (1060 — 25th St., Detroit, Mich.) vagy lapunk szerkesztőségében.

POINCARÉ

Obsitot kért Poincaré ur,
Mégfeküdte gyomrát a Ruhr;
Bánja már, hogy németet fogott.
Most egyre a “kis ház”-on kopog.

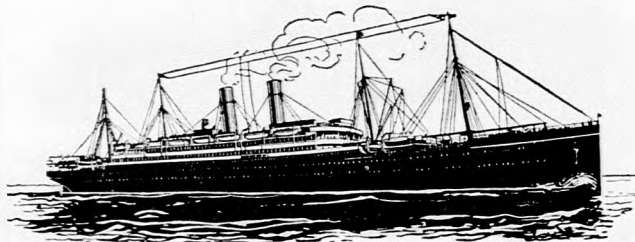
FIGYELEM!

A jövő számban megkezdjük a “gyászmagyarkák” névsorának közlését. Ismerjük meg őket, hiszen van elég érdemük.

H I R D E T M É N Y

THE Great Northern Steamship Co.

(Incorporated)
BOSTON, MASS.

Hírül adja, hogy most teszik meg az intézkedéseket havonkénti
\$110-os körutazásra Európába és vissza

Boston — Southampton

\$110

EGY UT \$65

Csatlakozás

London, Liverpool és
Le Havre-ba

Boston — Gothenburg

\$138

EGY UT \$75

Csatlakozás

Christiania, Stockholm, Helsingfors, Danzig, Riga, Copenhagen.

FENTI ARAK MAGUKBA FOGLALJÁK A VASUTI KÖLTSÉGET
AZ OLYAN ÉSZAKRA FEKVŐ PONTOKIG, MINT STOCKHOLM.
A társaság körülbelül kétezer utasnak a szállítását tervezi havonként. Tegye meg intézkedéseit a mostani évadban való utazáshoz.

Az utasok életét

MINDIG-MELEG BIZTONSÁGI RUHÁK
védik, melyek megóvják őket az elmerüléstől és veszélytől.

Egy utazás oda és vissza, beleértve a hajón való ellátás összes költségeit, nem kerül többé egy odahaza való nyaralásnál. A Great Northern Steamship Company főtelevése oda-irányul, hogy kielégítse az országban egyre növekvő igényt, egy olcsó egyszersmind tökéletesen kényelmes és kellemes tengerentuli utazás iránt. Haladó szellemű üzletemberek szervezték ezt, kik felismerték a kivételes alkalmat, mely most az Európába való olcsó utazásban rejlik, az olyan intelligens emberek számára, akik meg

akarják tekinteni Franciaország harctereit, Shakespeare hazáját, Skandináviát, az éjjeli nap országát, stb. Ez egy egyszeri alkalom az életben! Annak látszik de sokkal több annál. A társaság egy állandó szolgálatot akar megteremteni, mely egy osztályu alapon, mintája lesz a kitünő tengeri utazásnak. Hogy ez szerény haszon mellett elérhető, már be lett bizonyítva és részletesebben is megvan magyarázva prospektusunkban. Nagyon érdekesnek fogja találni.

AZT IS MEGMUTATJUK ÖNNEK, HOGYAN LEHET RÉSZTULAJDONOSA EGY OLY VÁLLALKOZÁSNAK, MELYRŐL AZ UTÓBBI ÉVEKBEN SOKAT BESZÉLTÉK

Vágja ki és küldje be nevével és címével együtt.

A. WIKSTROM
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54.
Boston, Mass.

Kérek egy utazásra vonatkozó teljes felvilágosítást:

(Jelölje kereszttel) Egy ut oda-vissza)

Magyarországba
Angolországba
Franciaországba
Németországba
Svédországba
Norvégiába
Dániába
Finnországba
Balti országokba
Oroszországba
Név
Street vagy R.f.d.
Város v. helyiség
Állam

A. Wikstrom

Information Dept.

Edmunds Bldg., Suite 54

Boston, Mass.

Résztulajdonosa szeretnék lenni a Great Northern Steamship Company-nak.

Kérem küldjenek prospektust és teljes felvilágosítást.

Név

Street vagy R.f.d.

Város vagy helyiség

Állam

“Samu” kőmives

K. Nénik és Bácsik! Régen tudom már azt, hogy a magyar újságosnak nehéz az élete. Szeretném, ha az édesapám, már mint az öreg Dongó, nem lenne újságos. El is határoztam, hogy én valami rendes mesterséget keresek és majd meglepem vele a familiát. A szomszédunkban éppen házat építenek, hát úgy gondoltam, hogy kitanulom a kőmives mesterséget, mert egy kőmives többet keres, mint két magyar újságos. Julius 4-én lesz az édesapám 48-ik születésnapja, hát akkorra szerettem volna felszabadulni, hogy így legalább valami öröme legyen az édesapámnak. Kerítettem is egy csomó tégladarabot meg egy nagy serpenyővel maltert. A tégladarabokkal kiraktam a hátsó porcsunkat és bemalteroztam szépen a porcsot is, meg a házunk oldalát is. Gyönyörűen festett a barna házon a fehér malter. Biztos voltam abban, hogy ilyen munka után felszabadulhatok és bevesznek a kőmives unióba. De nálunk semmire se viheti az em-

ber. Ahogy bementem a házba tetőtől talpig malteresen, hát nekem rontottak és nagyon furcsán kezdték a felszabadítást. Este pedig hazajött az édesapám és mikor meglátta a maltert a ház oldalán, hát majd kővé lett a csodálkozástól. Egy fél napig tartott neki, amíg leszedte a házról a maltert. Így tették tönkre a munkámat és ráadásul tönkre tették a reményemet, mert most már nem vesznek fel a kőmives unióba. Hát mehet így valamire az ember?

Esetek “Nyul Gyózi”-ből

TRENTONBAN két bodinak nagy kedve jött az “otomobilozáshoz”. Elhatározták tehát, hogy pótolnak és vesznek egy ócska gépet. Vettek is egyet hatvan dollárért, amelynek felét azonnal leszurkolták, a másik feléről pedig kötelezvényt állítottak ki azzal a kikötéssel, hogy egy hét múlva kifizetik. A vásárlók azonban nem tudták vezetni a gépet és azért egy harmadik bodinak szóltak, hogy vigye ki őket rajdolni. Igen ám, de a “sófer” sem igen értett a vezetéshez és mikor a városból kiértek, az “otomobil” megérezte a hiányos kezelést és úgy kirugott a hámból, hogy a bodik a szántóföldeken szedték össze magukat, a gép töretlen részeit pedig zsákban vitték haza. De azért betartották a kötelezvényt és kifizették a 30 beteget, hanem nagyon elment a kedvük a “rajdolás”-tól és akkor se mennének többet kocskázni, ha “görlik” vezetnék a gépet.

Alphan az egyik miszter két malacot vett; az egyik koca volt, a másik pedig kan. Egyszer azután megszólította a komáit, hogy “miskárolja” ki a malacot. Igen ám, de mikor tette került a dolog, hát a miszter tévedésből a kocát vette elő s mikor a miszter figyelmeztette a tévedésre, meg meijedt, hogy elakarta eresztetni az áldozatot, de az a hátára kapta és elszaladt vele. Mikorra a miszter lekerült róla, hát az orráról mind lement a bőr.

Az alpai bodi nagyon szereti a “norkenbinc”-et és mindig azt viszi a szarba ebédre. A minapában elfeledte otthon kinyitni a kannát és csak úgy tette fel melegedni a tűzre. A hab mezdagadt a kannában és úgy szétvetette, mintha csak egy ágyu-

durrant volna. A nagy durranásra még a tüzoltók is kirukkoltak, mert azt gondolták, hogy megint a “kőldház” robbant fel.

összehorgoltak az alpai bálban a bodik úgy, hogy még a nagybotosnak is közbe kellett lépni, de mivel egyedül nem birt a virtuos legényekkel, hát szólt a magyar “defektív”-nek is, aki segíteni akart, csak hogy a bodik leszédtek róla a testi ruhát és csaknem úgy maradt, mint Ádám apánk a paradicsomban. Ráadásul pedig ki is lógatták az ablakon és azóta nem igen megy a bálókba.

MAGYAROM!

Hát csak az utolsó ítélet napján nyomod ki a betegeket?!

KERESZT

Ha a címzésnél keresztet lát a neve mellett, gondoljon a stólára és küldje be a betegeket, mert “nem élhet a levegőből az ur jámbor Dongója.”

A Szabad Szó

az óhazabeli újságok közül a legjobban elterjedt néplap az amerikai magyarság közt.
Szerkesztője MEZŐFI VILMOS, volt országgyűlési képviselő

A Szabad Szó

előzetési ára egész esztendőre 2 dollár. Az újságon kívül minden amerikai magyar előfizető 18féle könyv és kép ajándékot kap postafordultával. A könyv ajándékok közt kiválik Petőfi Sándor jubileumi kiadású összes költeményeinek könyve. — Madách Imre “Ember tragédiája” című műve és Kossuth Lajos vaskos emlék-albuma. Mutatványszámot készíttél.
Küld a lap kiadóhivatala
VII. BOSNYÁK-UTCA 1/b. SZÁM
BUDAPEST.

HALÁL ELLEN

NINC S ORVOSSÁG — MONDJA A RÉGI PÉLDABESZÉD.

Amelyik clevelandi magyar háznál a Halál kopogtatott, jusson eszükbe

The Jakab Co.

magyar temetésrendező és balzsamozó intézete, amely a legjobban berendezett a városban.

Betegszállító kocsik állanak rendelkezésre. — Lakodalmakra és keresztelőkire a legjobb gépkocsikat tartja.

8923 BUCKEYE ROAD,

CLEVELAND, OHIO.

— MINDKÉT TELEFON. —

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Amerikában egy évre.....\$3.00
4 hónapra\$1.00
8 hónapra\$2.00
Magyarországra egy évre.....\$3.50

A DONGÓ CIME:

1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July 15th, 1916 at the Post Office at Detroit, Mich., under the Act, of March 3, 1897.

Vigyázó János

MEGFIGYELÉSEI

ÁLTALÁNOS felfordulás van az egész világon. A kegyetlen béke óta egyebet se tesznek a nemzetek, mint gyűlölködni és készülni egy újabb háborúra. A béke sokkalta rosszabb lett, mint amilyen volt annak idején a világháború. Akkor az erejükben bizakodó, tulvérmes emberek és nemzetek rohantak egymásra, hogy megmutassák, ki a legény a csárdában, míg most a koldusok, a nyomorultak és szegények igyekeznek egymás kezéből kiűtni a mankót, kiszorítani egymásból

az élet utolsó szikráját. A háború bizonyos határig legénykedés volt, a béke azonban közönséges utonálás, piszkos zsebmetszés lett. A háborúban még "hősökről" beszéltek, a békében már csak a tolvajerköles számos.

Kavarodás van az egész világon. Lázognak a bolgárok, kardot csörtetnek a kiporolt görögök, copfot rángatnak a sárga kínaiak, a belgák mindjobban cserben hagyják az örületben határt nem ismerő franciákat, az angolok farkasszemet néznek a franciákkal s egyelőre csak a zsebekben szoruhnak az öklök. A német márka közben lesüllyed a fagypontra alá és magával rántja a francia pénzt is, de természetesen zuhan velük a mélységbe a magyar korona is ugyannyira, hogy ma holnap egy doboz gyufa többet fog érni egy zsákra való német, vagy magyar pénznél.

A gondolkodó emberek az egész világon kétségbeesetten nézik ezt az örületet, de egyelőre nincs semmi remény arra, hogy megállíthassák a vesztükbe rohanókat. A háború befejezése óta évek multak el, de a világ egy része még se józanodott ki és nem látja, hogy a nemzetek egymásra vannak utalva s egyiket se lehet megfojtani anélkül, hogy a többi meg ne érezné. A gyűlölet hirdetésében, a boszu kitöltésében pedig éppen a műveltségükkel és keresztény mivoltukkal dicsekvő nemzetek adnak szörnyű példát az emberiségnek, mintha csak azt akarnák bizonyítani, hogy az egész műveltség és ke-

reszténység nem egyéb külső máz nál, amely alatt a prédáját váró vadállat leselkedik.

A nagy világégés, az égést követő szörnyű össze-roppanás nem volt elegendő arra, hogy elsöpörje a régi rendszer embereit, a kik politikai célokért, hangzatos jelszavakért hajlandók voltak feláldozni embertársaikat, sőt a nagy hangon imádott hazát is, csak azért, hogy beteges hiúságukat kielégíthessék és önző terveiket megvalósíthassák. A hiba első sorban nem a népekben és nemzetekben volt és van, hanem azokban, akik népekkel és nemzetekkel úgy játszottak és játszanak, mint a macska szokott az egérrel. És ugylátszik, hogy ez mindaddig úgy lesz, a míg az egerek meg nem eszik a macskákat. Csak az a kérdés, hogy képesek-e ilyesmire az egerek?

Az amerikai magyarok követik a jó példát és ők is civódnak, ők is szorongatják az egymás nyakát. Egyebet se tesznek, mint folytonosan okokat keresnek a civódásra és a legkisebb ok is elegendő arra, hogy egymásba rugjanak, hogy véresre marcangolják egymást. És csak természetes, hogy az okokat nem kereső magyarság szemében annak van igaza, aki a legnagyobbat harap és a legveszettebbül ordít.

MEGBIZHATÓ

derék magyar embereket keresünk a Dongó beteglátogatására olyan helyeken, ahol eddig nincs beteglátogatónk. — Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

A bethlehemi szentek

BETHLEHEMBEN fizetés volt a Steel Co.-nál. A bodi jó kövér "kupertát" szorongatott a markában s gondolta magában, annyit megengedek magamnak, hogy egy pár dollárt elspendolok belőle. Be is tért egy pár helyre — adóasztorlesztés végett — no, meg egy kis ködmönle elfogyasztása irányában is. Addig-addig szedegette a jó testi italt, míg a dél el nem érkezett, de akkorra már minden forgott körülötte. Most azon gondolkozott, hogyan békítse ki a burdos asszonyát, akiről tudja biztosan, hogy összeszidja, ha őt ilyen állapotban meglátja. Szeretett volna kibékítés céljából a miszisznek valamit venni, de hiában gondolkozott, semmi sem jutott az eszébe. Amint nagybusan bandukol hazafelé, egy talián ember egy nagy kosár szenteket (szobrokat) hozott feléje; gondolta a bodi, no ezzel biztosan megbékítem a misziszt, veszek neki egy szentet. Alkudozni kezdett a taliánnal s míg ő alkudozott, azalatt a szomszéd asszonyok is kijöttek és nézegették a szenteket, ők is szerettek volna belőle egyet. Ezt észre is vette a bodi s mert a misziszek mind ismerősök voltak, gondolta magában a bodi, most az egyszer gavalér lesznek, megajándékozom a misziszeket egy-egy szenttel. Megvette az összes szenteket 40 dollárért és ahány misziszt csak talált az uton, mindegyiket megajándékozta egy szenttel; a legszebbik szentet meghagyta, hogy azzal fogja kibékíteni a miszisztét. A mint hazafelé bandukolt, találkozott még egy miszisszel, akinek nagyon megtetszett a megmaradt szent és addig kérte, addig rimázkodott a bodinak, hogy a jószívű ember hajlott a szép asszony kérésére és nekiadta a legutolsó szentet. Ő pedig nagy busan ballagott hazafelé, gondolta, jőjjön a minék jönni kell. Szerencsére a miszisz nem volt a konyhában, így tehát a bodi nyugodtan felballagott a szobájába és lefeküdt, de aludni nem tu-

dott, mindig a szentek motoszkáltak a fejében. Egypár óra múlva felkelt és kereste a szenteket, hogy hol vannak, mert úgy gondolta, hogy hazahozta őket, csak nem muffoltak vissza a taliánhoz? Követelte a miszisztől is, hogy hol vannak az ő szentjei? Miféle szentek? Ő nem tud semmiféle szentekről. Gondolta a miszisz, a bodi biztosan a szentek felől álmódott és ott hagyta, elment a bueseroshoz, ahol már nagyban tárgyalták, hogy ki milyen szentet kapott, de azért mégis csak legszebb volt a miszisz szentje, mert annak még a keze is magafelé hajlott. A miszisz csak ámult-bámult, most értette meg csak, hogy az ő bodija miféle szenteket követelt rajta. No, megállj, majd adok én neked szenteket!

Fogta a sodrófát és ajtóstól beállított a bodihoz és azt mondta, hogy a bueserban találkozott a szentekkel és azt mondták, hogy ezzel a sodrófával kenjem meg. Erre a miszisz úgy el látta a bodit, hogy még az ingeről is leperogtek a gombok és ki is adta a "tájmot" azonnal úgy, hogy a bodinak muffolnia kellett "raduvéban" a szentek után. Mit volt mit tenni a bodinak, fogta a kvartos üveget, beillesztette a nadrág hátsó zsebébe és elment burdot keresni. Amint így nagy busan ballagott, találkozott egy ismerős bodival, akinek elpanaszolta a dolgot. A bodi, aki épen gombázás irányában indult, elhitta a bodit gombázni, hátha gombával ki tudják békíteni a misziszt. Mire az erdőbe értek, addig elfogyasztották a kvart ködmönlevet. A bodinak egy csepp kedve se volt gombázni, hanem leült egy fatuskóra és gondolkodott az élete sorsa felől és arról a jó teljes burdról, amit ő kapott. Amint így elgondolkozva ül, a szomszéd farmer szürke lova pedig ott legelészett a háta mögött, amit a bodi nem vett észre, a szürke elprüsszentette magát, a bodi pedig azt gondolta, hogy a miszisz megmondta

a dolgot és utána jött, hogy visszahívja, a bodi fel is kelt nyakába borult a szürkének és össze-vissza esőkolta, hogy csak még az egyszer boesásson meg neki, az összes szenteket a lábai elé fogja rakni. Simogatta, esőkolgatta a szürke nyakát, csak az nem fért a fejébe, hogy a miszisz miért tartja olyan magasan a fejét, hiában ágaskodott, a képét nem tudta elérni, csak a szája szélét nyalogatta. Hivta tehát a bodiját, jönne és segítené felemelni, hogy az ő kedves miszisztét még egyszer és utóljára az életben megesőkolhassa. A mikor ezt a bodija meglátta, göresös nevetésben tört ki. "Mit csinálsz te, hisz ez nem a te misziszed, hanem a farmer szürke lova!" — "Mindjárt gondoltam", mondja a bodi, "mert a miszisz nem szokta a fejét olyan magasan hordani, meg a száját is tulságos nagygnak találtam!" Azóta azt kérdezik a boditól Bethlehebben, hogy izlett a szürke ló esőkja?

MINDEN HÁTRÁLÉKOS

kapott értesítést vagy vörös keresztet a Dongótól. Jó lesz tehát beszámaztatni a betgeeket, mert a keresztezés után a bérmlás következik

MAGYAR KUGLIZÓ

A McKeesport-i és környéki magyarok kedvük szerint kigolyózhathák magukat

URBÁN JÓZSEF

hatalmas kuglizójában, amelyben hét pálya van.
516 Walnut St., McKeesport, Pa.

W. H. SCHWARTZ

Első magyar ügyvéd és hitel közjegyző

Ohio államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuhahoga Central 3350-R.
Bell Main 5720.

MAGYAR

TEMETKEZÉSI

VÁLLALAT

ÉS KOPORSÓ RAKTÁR

Temetéseket elvállal a legfényesebbtől a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC

8027 W. Jefferson Ave.

DETROIT, MICH.

Telefon: CEDAR 175

Mozgolódás a Balkánon

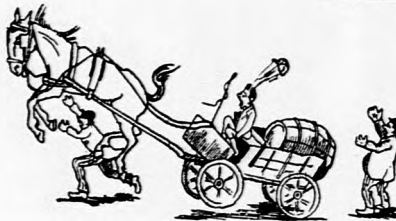
Trentoni figurák

A TRENTONI bazáron hetven tojást nyert az egyik bodi s egy ismerős boltos meginvitálta, hogy menjen vele haza a Fordon, mert a sok tojást nehéz lesz másként hazavinni. A bodi kapott az alkalmon és feltette a tojásokat a gépre. A boltos elvitte a bodit a lakására és ott holmi holdvilág után kiadta a boltos miszter a parancsot a miszisznek, hogy csináljon rántottát 30 tojásból. A miszisz elővette a legnagyobb fazekat és abban csinálta meg a tenger rántottát. Vacsora után a házigazda hazavitte a bodit a tojásaival, de igen táncolt a Ford és mire hazaértek, egy tojás se maradt épen, rántotta lett belőle és így a Ford is bevacsorázott. Másnap két dollárt fizetett a boltos azért, hogy a Fordot megtisztítsák a rántottától.

A trentoni tejes nagyon belenezett a tejes üvegekbe és elaludt a kocsiján. A ló ismerte a dörgést és ballagott a megszokott uton. Egyik helyen mégis megállt a szürke és mert zöld gyep kacsingatott rá, bekocogott a szekérral és a gazdával együtt a gyepre. Mialatt a paripa kosztolt, a gazda pedig nyugodtan aludt, a csintalan gyerekek nekiálltak a tejnek és mind megitták. Mikor végül felébredt a tejes és széttekintett, akkor vette észre, hogy már eladta a tejet. Csekély ötven dollárjába került az a kis álmodozás.

Két "grinór" bodi Ford-gépet vásárolt. Kimentek a bodik kocskázni a város határába és pedig "lájszni" nélkül, mert azt gondolták, hogy ott nincs veszedelem. Igen ám, csak hogy

a városban és nagyon szorultak a bodik. Utánuk ment gépkocsin egy ismerősük, aki csak úgy tréfából nekiszorította őket egy tónak. Hamarosan motorcsónak lett a Fordból és egy csomó pénzbe került a hazaszállítása. A bodik annyira elkéserekedtek emiatt, hogy a vadonatúj Ford-ot eladták száz dollárért.

Fontos események

(Amerikai magyar lapok nyomán)

Buga Péter kitünő honfitársunkat kedves neje, született Csülök Borbála egy egészséges fiugyermekkel ajándékozta meg. Ennek öröme lapunk jövő számában vezércikket írunk a fontos eseményről.

Kotyog Balázs előnyösen ismert honfitársunkat nagy kitüntetés érte: éjjeli bakter lett a mütrágya-gyárban. Jövő számunkban bővebben foglalkozunk a ránk nézve is nagyon fontos kitüntetéssel és üdvözöljük jeles honfitársunkat, aki ilyen dicsőséget szerzett a magyar névnek. Tudomásunk szerint a "Vakbél önképzőkör" fényes vacsora keretében ezüst serleget nyújt át derék honfitársunknak.

Piszke Jónás kiváló honfitársunk házában az egész város magyarságának részvételével fényes családi ün-

nepély volt annak öröme, hogy Piszke honfitársunk kocája kilencet fiadzott. Derék honfitársunkat az ünnepegy folyamán többen felköszöntötték és további sikereket kívántak neki. Értésülésünk szerint Piszke honfitársunkat legközelebb diszelnöknek fogják ajánlani az egyletnél.

Csicsó Rozi előnyösen ismert honfitársnőnket tisztelői ezüst evőkészlettel ajándékozták meg abból az alkalomból, hogy ez a kiváló honleány a 250-ik születésnél sikeresen segédkezett. Kivánatos lenne, hogy a helyi nagybizottság legközelebbi gyűlésén foglalozzék a dologgal és diszokmánnyal tüntesse ki a derék magyar honleányt.

Spárga Kajetán kitünő honfitársunk nagyműveltségű neje, Hólyag Kati, fényes családi ünnep keretében ülte meg 45-ik születésnapját. Az ünnepegyen megjelent az egész intelligencia és a pompás vacsora végén 95 dollár gyűlt össze az ünnepegyt unokájának pelenkájára.

HONFITÁRS!

Már a rózsák is nyílnak, hát mikor nyílnak ki a betegek a Dongónak?!

BALKÁNYI

FÉNYKÉPÉSZETI
MÜTERME

8014 W. Jefferson Avenue

DETROIT, MICHIGAN

Telefon: Cedar 3112

Veterán Pesta

régi amérikási és Zöldfülü Marci

MMARCINK, hát csak amondó vagyok, hogy a zördög csak mégse alszik, oszt lesz itt maj valami, mer Csikógégába is leszavalták a városi hitések a szárazságot, hát maj csak elgyünmán eccer a szkuner ideje, akit úgy várok, akár a zétyuk a nyálat. Mán a tótok is igen örülnek, merhogy megint fujhatik a poharakat. Hát mondok, csak készüljenek is, de a hektikás tótoknak ne aggyanak csencset, mer csak a nyavojából kíváni a zember az zapró, de nem a pohárbul.

No mondok, elég is vót mán a szárazságbul, mer ha még soká tart, hát a zemberek fele megvakul a hódvilágtul, akit még hozzá csak úgy suttyomba lehet élvedzeni. A hajnövesztő patikárosok nem szeretnék, ha vége vóna a szárazságnak, mer akkor kevés ember növesztené a hajját bévülül.

Meg ezutég sok miszisz se szeretné, ha a burdosok nem otthun innának, de a szalonokba, mer így a burdhoz ködmönle is jár, oszt a ki félrelép oszt máshun élvedzi a ködmönlevet, hát annak kimondik a burdot, mer nem becsüli meg a miszisz főttyét. De azér mán csak mégis lyobb vóna, ha a zember megint odakönyökölhette a bárera, oszt szembe nézhetne a szkunerrel, akibe nem békányál van, de igazi ser, akitül minden nyavoja ki-mén a zemberbul.

A szalonos urak is szeretnék, ha megint úgy harangozhatna a regiszter, mind a régi lyó időkbe. Igaz, hogy most is harangoz, de néha igen megdrágítik a harangszót a fináncok, hogy a vas-híd düjjön rájuk.

Mozogj no, Marcink, oszt nézzük meg, hogy süt a hódvilág. A zöreg Dongó förgyulájkor lesz igazi 48-as, hát vigyünk neki is egy kis hódvilágot.

Mit irnak az előfizetők?

Itt küldöm a beteget, mert nem szeretnék belekerülni a Dongó litániájába a potyásokkal. Majd a Vas András is megrendelem, de előbb ki kell vasalnom az árát valamiből, mert én nagy családos szegény farmer vagyok s nem kapok pedát minden két héten, mint a gyári munkások.

Canada

Laki János.

A Vas András elolvastam és most megkaptam és a legnagyobb élvezettel olvasom. Ajánlom is a könyvet minden jóra való honfitársamnak.

Kenmore, O.

Murányi János.

A Vas András elolvastam és most már azon leszek, hogy minden columbusi magyar házában meglegyen ez a nagyszerű könyv. Akik eddig vettek e gyönyörű könyvből, mind nagy elismeréssel adóznak Kemény Györgynek, a mi nagy költőnknek. Akiben csak egy esipetnyi elismerés, jóakarát és magyar virtus van, az meg fogja hamarosan szerezni ezt a könyvet, amelynél szebbet nem olvasott.

Columbus, O.

Keczán Sándorné.

Itt küldök 6 beteget, hármat magamért, hármat pedig egy új előfizetőért. A Vas András könyvet is meg fogom szerezni, mert nagyon szeretném olvasni. Tartsa meg az isten sokáig az öreg Dongót jó egészségben.

Toledo, O.

Maroda József.

Itt küldöm a 3 beteget a Dongóért. Ugylátszik, hogy a magyarok éppen úgy pártolják a Dongót, mint az én üzletemet. Ha a négerék nem pártolnának, akkor már régen becsukhatam volna a boltot.

Cleveland, O.

J. K.

(Ugylátszik, hogy nekünk is négeréknek kell majd Dongót esinálni.)

Jóra való magyarok

Ujabban a következő jóra való magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Szécskay György Pittsburgh, Márton József Alpha, Ónodi János Windber, Laky Béla Chicago, Tenke Ferenc Niles, Szónoczky J. Lynch, Demeter K. József New York, Keczán Sándorné Columbus, Soltész József Detroit, Habram György Milwaukee, Kertay János Bradley, Andorka Kálmán Yonkers, Németh Ferenc Granite City, Guttman A. Welch, Medvik György Vintondale, Belezna F. Milwaukee, Sáros M. J. Duquesne, Maroda József Toledo, Fodor K. József Aurora, Orvecz Imre Perth Amboy, Czako István Greensboro, Marosy György Keiser, Szabó Károly Alliance, B. Horváth Lajos Milwaukee, Lőrinci Géza Dayton.

Szopó Ferenc Fredericktown, Bazsó András Cleveland, Szabó Antal Springdale, Kácsér Sándor Milwaukee, Gáspár István Barberton, Schelling Lajos Kensington, Kovács János St. Clairsville, Koleszár János Wharton, Oláh Mihály Trenton, Kassay Károly, Chicago, Nagy József Bethlehem, Bartos J. János Dayton, Vajda Sándor Piney Fork, Skrivanek Ferencé Muskegon Heights, Vörösmarti János Palmerton, Jakab István Carteret.

Fogadják mindnyájan a Dongó köszönetét.

PÁLFI ISTVÁN

501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.

Kapható nála mindenféle dohány, szivar és cigaretta. — Imakönyvek, szobrok és olvasók. Mindenféle karácsonyi ajándék és finom cukrok.

MIÉRT HALOGATJA HÁZÁNAK RENDBE HOZÁSÁT?

Nem tudja hogy minden idejében jól! Tehát lásson hozzá és fesse be otthonát a GEGUS TESTVÉREK-nél vásárolt FRAZER STANDARD FESTÉKKEL, amely egyike a legtartósabbaknak. Igen jól takar és színeik meglepően jók.

GALLONJA CSAK \$3.75

Festésre legalkalmasabb idő most, míg nincs nagy meleg.

Azonfelül mindenféle festőkellékek, ablaküvegek, épületvasalások, mindenféle legjobb minőségű szerszámok, konyhai edények, öntöző gummicsövek, drótajtók és ablakok, tetőpapír, stb. stb.

GEGUS TESTVÉREK

egyedüli magyar vas- és festékkereskedése Michigan államban

8130 West Jefferson Avenue,
DETROIT, MICH.

Chromei esetek

A CHROMEI miszisz vett egy üveg ködmönlevet a pünkösdi ünnepekre, mivel pedig a javából volt a ködmönlé, a miszter nagy szemeket meresztett rá, merthogy szörnyű ellen-sége a testi italnak. A miszisz azonban hamar elvette a kedvét, mert odaszólt neki: "Ettől ugyan kopog a szemed, mint a kovács üllője." A bodi nagy mérgében mindjárt el is aludt. Mikor a miszisz meggyőződött arról, hogy tényleg alszik a miszter, rejtekhelyet keresett a ködmönlének, hogy megmaradjon az ünnepekre. Eleinte a vánkosa alá akarta tenni az üveget, de eszébe jutott, hogy a miszternek néha rossz álmai vannak és a nagy tapogatásban talán oda is nyulna, ahol a szentelt vizes üveg van.

Reggelig el nem tudott aludni a miszisz a nagy gond miatt, de reggel

felé végül eszébe jutott, hogy a kotló alá teszi az üveget, mert ott nem találja meg a miszter. A gondolatot hamarosan tett követte és a kotló alá kerültek a drága cseppek. A miszter tüvé tette az egész házat, de nem találta meg a ködmönlevet. A legközelebbi vasárnapon még tyukhust sem akart enni, mert ködmönlé nélkül azt gondolná a tyuk, hogy a kutya ette meg.

Délután litániára ment a miszisz és a miszter egyedül maradt otthon. Ujabb házkutatást rendezett és végső elkeseredésében a kotló alá akart nyulni, de a kotló nagyon védelmezte a rábizott kincset és majd leszedte a körmöket a miszter első lábáról. Végül mégis csak magához kanyarította az üveget, akárcsak a turaji bika a kölest. Jót húzott az üvegből s azután szépen visszatette. A szentelt viznek jó hatása lehetett, mert mikorra a miszisz hazament, a miszter ott ült a biblia felett és ugyancsak nagyhangon énekelt:

— "Siron innen, siron túl
Maradj mivelünk." —

A miszisz nagyon meg volt elégedve, mert azt gondolta, hogy a miszternek vénségére mégis csak megjött az esze. Eszébe se jutott volna a miszisznek, hogy a Hoffmán-cseppektől énekel olyan vigan a misztere.

A bodi ezután gyanútlanul számol-gatta naponta a tojásokat a kotló alatt. Persze ahányszor a lámpásért nyult, a kotló annyiszor leszállt a tojásokról és így befultak a csirkék a tojásokba. Mikor eljött a kelés ideje, a miszisz egész éjjel ott virrasztott a kotló mellett, de hasztalanul. Végre eszébe jutott a miszisznek az üveg és odanyult érte, de majd kővé meredt az ijedelemtől, mert üres volt az üveg. Neki szaladt a miszisz az alvó bodinak és koponyán vágta az üres üveggel. A koppanásra felébredt a bodi és mikor meglátta az üres üveget a mérges miszisz kezében, csak ennyit mondott:

— Máskor ne tedd a ködmönlevet a kotló alá, mert attól megfulnak a csirkék.

A miszisz egy darabig hallgatott, de azután megigérte a miszternek, hogy ha belekerül a Dongóba, hát öt ülteti majd kotló helyett a tojásokra.

WEISS MÓR

HAZAI ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ

THE JEWELER

7902 West Jefferson Avenue,

Detroit, Mich.

ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

MAGYAR FÉRFI!

MAGYAR NŐ!

MAGYAR IFJU!

Te, aki távol szülőföldedtől nehéz verejtéssel keresed a mindennapi kenyeret, gondolsz-e arra, hogy itt künn a dollárért folyó erős küzdelem, a pihenés nélküli folytonos munka és gond gyorsabban megőröl. Gondolsz-e arra, hogy a betegség és halál könnyebben hozzád fér, ha tested-lelked el van esigázva. Mi lesz akkor, ha a betegség vagy éppen a halál csakugyan utóléi és nem gondoskodtál magadról és esaládodról? A mig bírod a munkát és van kereseted, van barátod is. De ha bajba jutsz, hiába vársz segítséget másoktól. Magadnak kell gondoskodnod magadról!

A mód megvan rá. Biztosítsd magad! Minél korábban megteszed, annál kevesebbe kerül, de még későn is jobb, mint soha!

Biztosíthatod magad biztosító társaságoknál, vagy egyleteknél. A biztosító társaságok osztalékot fizetnek a részvényeseknek, s így több fizetséget kívánnak; meg aztán nem érted jól a nyelvüket se s ha bajod van, mégis a honfitársadhoz kell fordulnod. Marad tehát az egylet. De egylet is sok van. Több, mint kellene. Van olyan, amelyiknek 50, 100, 500, 5000 sőt 20,000 tagja is van, akárcsak az államok, kisebbek és nagyobbak, például Szerbia vagy az Egyesült Államok. Az azután a Te dolgod, hogy melyikben bizol meg jobban.

A Verhovay Segély Egyletnek 22,000 tagja van, s a legnagyobb magyar egylet.

Ha többet akarsz tudni róla, kérdezd meg akármelyik tagot, vagy fordulj közvetlenül a központhoz.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

HAZLETON, PA.

Szót kérek!

VAS ANDRÁS című könyvemről sok minden szépet és jót megírtak amerikai magyar kollégáim az újság-írásban és a küzdelemben. Nagy jóakarattal és sok-sok szeretettel voltak tele írásaik. Csanok is akadtak ugyan, akik tudomást se vettek könyvemről, mert rájuk nézve sokkalta fontosabb egy-egy keresztelő, mint a magyar irodalomnak terjedeleme nézve legnagyobb költői elbeszélése, ami a vándormadarakról, az amerikai magyarokról íródott. Köszönetet mondok mindnyájuknak, még azoknak is, akik tudomást se vettek a könyvemről. Így legalább tudom, hogyan állunk az ur színe előtt.

Legutóbb Tarnóczy Árpád kenyeresem írt nagyterjedelmű tanulmányt a "Vas András"-ról. Ez az írás az "Akroni Magyar Hírlap"-ban jelent meg először, de a Dongó-ban is leközölöm azért, hogy a Dongó olvasóinak nagy lelki élvezetet szerezzek. Olvassa el mindenki a Tarnóczy Árpád írását, amely igazán a legértékesebb írások közül való. Én nagy köszönettel tartozom Tarnóczy Árpádnak ezért a gyönyörűséges írásáért, de köszönettel tartoznak mindazok, akikben megdobb a szív, megmozdul a jobb érzés Tarnóczy írásának olvasásakor.

A magyarországi sajtóban se sajnáltak egy-két jó szót a Vas Andrástól. Több helyről ajánlatot kaptam, hogy Magyarországon is kiadják a könyvet, de erről mindaddig nem lehet szó, míg

a "Vas András" amerikai kiadása el nem fogyott, míg a kiadással járó költségeket el nem intéztem.

Amint előbb is megjegyeztem, jóindulatban és vállveregető biztatásban nem lenne itt hiány, de ezekkel — bár jólesnek — nem lehet a nyomda és a könyvkötő számláit kifizetni. Szeretem az őszinte szót, az egyenes beszédet és nyíltan is megmondom, hogy mik voltak terveim a Vas Andrással? Elsősorban valami emléket akartam állítani az amerikai magyarságnak a magyar irodalomban és 25 éves amerikai magyar újságíráskodásom határkövéül irtam meg Vas Andrást. Ugy gondoltam, hogy a nagy kiadások mellett is csurran-csöppen majd valami és én a 25 éves küzdelem után 48-ik születésnapom alkalmából hozzájuthatok majd egy kis megpihenéshez. Sajnálattal kell kijelentem, hogy ez a vágyam eddigéle nem vált valóra, mert az amerikai magyarság legnagyobb része talán azt várja, hogy mindenkit külön-külön keressek fel a Vas Andrással. Nagyon szeretném, ha ezt meg is tehetném és kezet szoríthatnék azokkal a derék magyarokkal, akik nem sajnálják a pénzt a magyar írásért, csak hogy ez teljes lehetetlenség, mert Amerika igen nagy s nekem a Dongót is meg kell csinálnom, tehát nem házalhatom végig ezt a hatalmas országot.

Egypárszor nekiindultam már az utnak s természetesen a Dongónak kel-

lett megsínylenie, mert hiszen egy ember mégse csinálhat mindent. Arra kérem tehát a jobbjézésű magyarokat, hogy vegyék meg a Vas Andrást és ne várjanak a házalásra. Higgyék el nekem, hogy a jóindulat nem fog kárba veszni és én még sok-sok nagyobb dolgot megírhatnék, ha közben megpihenhetnék valamicskét. Így azonban az örökös rohanásban és kenyérharcban nem telik tőlem semmi nagyobbfajta írás és Vas Andrással be is fejeződött az én irodalmi munkásságom. Csak ezt akartam mondani most, mikor napok mulva betöltöm a 48-ik évet és úgy ülök rombadőlt reményeimen, mint űlt valamikor Marius Karthágó romjain.

KEMÉNY GYÖRGY.

MAGYAR TESTVÉREM!

Megrendelted-e már a híres "Vas András" könyvét?!

FÖLDIKÉM!

Gyuljon meg benned a "holdvilág", ha ellopod a más Dongóját.

FÖLDIKÉM!

Junius elején olvadj el a hőségtől, ha potyán olvasod a Dongót.

D. B. STONE

MAGYARUL BESZÉLŐ ANGOL
ÜGYVÉD

822 Leader-News Building, Cleveland, O.
A Superior és East 6-ik utcák sarkán.
Telefon: Main 7090 és Central 1383.

PETRÁS LAJOS

ügyvéd, városi tanácsos.

Irodái:

1039 GUARDIAN BUILDING
8915 BUCKEYE ROAD

Telefon: Main 2327. — Central 710.
Lakás telefon: Princeton 2408-W.

PÉCSI JÁNOS

HUS- ÉS FÜSZER-
ÜZLETÉBEN

mindig friss hus és fűszer áru
vásárolható.
543 S. YALE STREET
Phone Cedar 2156

Schwartz B.

2825 EAST 79TH STREET,
CLEVELAND, OHIO.

Hajójegyek minden vonalra.

Pénzküldés a világ minden részébe.

JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
ÜGYEK ELINTÉZÉSE.

Amerikás magyar irások

(Az "Akroni Magyar Hírlap"-ból.)

TUDOM, későn kelt föl ez az irás, de aligha elkésetten. Vas András még a reggelét éli és Vas Andrásnak hosszú lesz a reggele. Esztendők fognak elmúlni, amíg teljes tányérral fordul feléje az amerikánus magyar nap, mivelhogy Vas András közülünk való. És jönni fog addig sok apró írka-fírka, szent érzéseket elaltató ópium, messzi távolokból; égtelen magasságokba fognak tolatkodni ennek a napnak ezek a napraforgói, élvezni fogják a magyar szívek melegét Amerikában és Vas András még mindig szegény vándorlegény lesz akkor csak azért, mert közülünk való.

De el fog érkezni egyszer az ideje Vas Andrásnak. Kemény Györgynek is. Olvasni fogják, mint vénasszonyok a bibliát. Épp azok fogják legjobban olvasni, akik a legtöbb bünt követték el ellene; akik a bölesőjénél közönnel álltak és mindent megtagadtak tőle, amit megérdemelt. A testvéri szeretetet is. És lesz fölötte sirás. De ez a sirás alighanem későn érkezik.

Vas Andrást elolvastam és azt hiszem, megértettem a költőt. Nem volt a dolgom nehéz, hiszen Vas András a Kemény György szíve.

Kemény Györgyöt tíz éve ismerem. Tíz éve figyelem kesernyésen lebiggyedt ajkát, ha kezet szoritunk egymással, de csak most, Vas András után értem meg. Kemény György portréjára a Vas Andrások sorsán való elmerengés húzta ezt a vonalat. Az élet. A vert sereg szárnyán lovaló öreg harcos fájdalomja ez. Testvérféltés. Katonabánat.

A sereg szétszűllött. Derék katonák, jó paripák idegen esiflagzatok alatt kószálnak. Lelkükön bilines, homlokukon száradt verejték és minden életük az alkonyi nóta, amiben tiszta, szép férfiu erényeket ünnepelnek. És le-tünt szép idöket.

Kemény György a bánat papja közöttünk, aki vigasztalást prédikál a komor arcu legényeknek és ünnepi esték esendjében megmutatja nekik a saját szívét, ahogy ég, ahogy gyöngyözik a vére, de mégis erőteljesen dobogja ki a Munka istenének parancsát:

"— Olvasd el az irást, értsd meg a nagy sirást; Válaszként fogadj meg áldott munkabírást."

Vas András egy ilyen ünnepi szív. És ez az emléksor áll rajta kis tükör alatt, amiben mindenki meglekintheti és megismerheti önmagát. Igen, talán nem is rossz a hasonlat, mert Vas András másképpen is hasonlít a mézeskalács szívekhez, amiket bucsujárók hoznak haza a szeretteiknek. Gyöngyös cirádák vannak rajta, szépen magyarosan kimódolva. És vannak rajta apró mezei virágok, vidámak és szomorúak; kis képecskék, haloványak és ragyogók; de mindenek fölött piros a szív, amihez nagyon illik a gonddal kifuttatott magyar cífráság, amiben nem csak a művész lelke, de fajtájának pontos ünnepi karaktere is meg vagyon rajzolva épp úgy, mint például a lakodalmi hívogatók mon-dókáiban.

Vas András magyar, mert Kemény György magyar. Minden arcvonásuk elárulja származásukat. A vándormadarak, akikről a költő mesél, magyar feeskék és nem internacionális vadka-esák. Nem szegett zsinórban repülnek, hanem szabad seregekben és... mindig visszatérnek. Vissza-e? Vissza. Legalább lélekben igen. És mindig pontosan ráakadnak a saját fészük-re, pedig azok olyan egyformák.

Ezt mondja egyébként Kemény György az Ajánlásban:

"Nagy Amerikában irtam irásomat, De magyar szív sirta minden sirásomat."

Ez a mondat az egyetlen fölösleges mondat Vas Andrásban.

Tudjuk, Kemény György, tudjuk, hogy így van. És mert így van, ezért kell minden amerikátjáró magyar léleknek megszeretni Vas Andrást. Magyar Amerika ugyanis — amint ezt már irtam egyszer valahol — külön kis ország, külön kis néppel és ebben a kis országban kétszívü emberek laknak. Ez a két szív pedig — minek hazudjunk — nem egyforma. Az egyik kisebb. De egysé kevésbbé becsületes, mint a másik, mert ebben az országban esupa vándormadarfejek emelkednek fel az élet tarlóján, ha valaki belekiált a látóhatár szélességébe. És a vándormadarak lelke... de hallgassuk meg inkább Vas Andrást.

Vas András magyar vándormadár karakter. Nagyon szép karakter. Isten képére teremtett ember, akiben egyformán hatalmas a fizikai és lelki nagyság. A természet fia Vas András és pedig a "magyar természeté", a

miben az ember testvére a napfényben cikázó feeskemadárnak. Mindennek testvére, ami istenteremténye.

Ezért logikusak benne az indulatok. Ezért reagál a Vas András lelke mindenre: napfényre, szellőre, szélre, viharra épp úgy, mint más istenteremténye. De így reagál a Vay Árpád lelke is. És Vas András, meg Vay Árpád között nincs is más különbség csak az, hogy az utóbbit kálitkában nevelték. Másképpen szólnán: mind a kettő egyszere, istenadta, lelkes vándormadár.

És Vas Andrásnak, a költői elbeszélésnek, az a legszebb irodalmi jelessége, hogy ez a két egyforma karakter ütközik meg benne. Miért? Azért ütközik meg, hogy az egyik megtisztuljon attól, amit más nevelt bele, nem a természet. Amit a "rendszer", tehát a mesterséges nevelési rend a "nemesítés" jelszavával átforgált rajta.

Kemény György hisz a természetben és a természetességben és ennek okából nem hisz semmiben, ami ezzel ellenkező. Az ember szent fogalom előtte, de csak addig, amíg ember, amíg természettől kapott nagyszerű ösztöneit és hivatását nem ferdítette el semmilyen kendőzéssel. Kemény György nagyon megveti a bécsi pirostót, de okos bíró, tudja, hogy le lehet mosni.

Vas András tehát tényleg biblia. A Természet bibliája. És nagyon ajánlatos olvasmány azoknak, akik aszerint mérlegelik az embert, hogy mennyi bennük a "szerzett holmi."

Allapítsuk meg ennél a passzusnál pontosan, hogy Kemény György nagyszerű ásatásokat végzett a magyar mult tutankhameni messzeségében és napfényre hozta Vas Andrással a régen eltemetett, meggázolt, megvetett, de a nemesnél nemesebb magyar parasztot.

Hogyne hasonlítana ez Toldi Miklóshoz? És hogyne hasonlítana vele Kemény György Arany Jánoshoz?

A hasonlatosság azonban nem ott van, ahol a felületesek vagy a rosszmájúak keresik. Nem a költői alkotás arculatán, nem a karakter-vonalakban, hanem a levegőig tisztaságában, a színek magyaros vibrációjában és a két költő lelkében.

A "mézeskalács-szíven" — mint mondtam — képek és képecskék vannak. Ezek a képek: Vas András nemes portréja, finom ceruzarajz Márton öreg csikósról, néhány mednyánszkyas finomságu magyar tájkép, Sári

pastelje, Vay Árpád karrikaturája és kabinetportréja, több, kitűnő megfigyeléssel festett állat-kép; rézkare özv. Vaynérol; apróbb szkecssek s egy pár súlyos olaj genre-kép az amerikai magyar életből és végül egy csodaszép oltárkép a Gondviselésről.

Tiszta magyar művészet valamennyi és az első látásra megállapítható, hogy a művész nem csak kifogástalan technikával és első klasszisu színérzékkel dolgozik, de a rajztudása is kivételes.

*

Vas András nyelvezete meglepően szép. Minden sora ünnepi magyar beszéd. Csillogó sziporkázó, magyarosan "kimódolt" és mégis könnyed. Néhány versszakban egyenesen szüzi tisztasággal cseng föl a régmúlt századok egyszerű magyarsága. Ilyen pl. ez a mondat:

"Se királykisasszonyt nem öleltem én meg,
se a más jószágát nem kívántam én meg."

Vagy itt egy másik sor:
"Lángon muzsikáló párás vacsorára."

Igy csak azok beszélnek, akik nem csupán szájjal beszélnek, de minden idegszáluk megrezdül a magyar szó muzsikájára.

*

A magyar elbeszélő költészet egyik legnagyobb alkotása Vas András. Nemcsak azért, mert 835 strófa igazodik fel benne egy a más után alexandrinusi köntösben, trocheusi ütemre, hanem legfőképpen azért, mert új témakörrel, friss valóságokkal, a magyar faj legujabb sorsfordulásainak megörökítésével gazdagítja a magyar irodalmat. Ez az egyetlen komoly magyar költői mű eddig — Pólya László amerikai nótázásait kivéve — amiben a magyarországi és amerikai magyar élet egymás mellett párhuzamban állnak. Vas András tehát nem csak azért érdekes, mert magyar, hanem különösen azért eredeti, mert amerikai magyar.

Vas András színes üveggolyó a magyar portán, amiben erről az oldalról a muskátlis magyar kert, amarról pedig a gőzekéssel, vetőgépekkel benépesített, tiszta amerikai magyar udvar tükröződik vissza.

Kemény György ezt írta a nekem küldött példányra: "Tarnóczy Árpád kenyeresemnek szeretettel."

Én Vas Andrást köszöntöm érte. És köszöntöm szívvél, köszöntöm lélekkel. Köszöntöm a vele egy sorsban élő magyarok, a "vándormadarak" testvéri ölelésével.

TARNÓCY ÁRPÁD.

TALÁNY

MI EZ?

Српиа

A megfajtás díja: egy szép könyv.
A megfajtás beküldésének ideje: 1923 július 4.

A május 15-ki számban közölt talány megfajtása:

Tél a tavaszban.

Helyes megfajtást küldtek be a következők: Belenszky Péter, Kovács János, Nagy Gyula, Kertész M., Weiss H., Kis Péter.

A jutalmul kitűzött könyvet Weiss H. (New York) nyerte meg.

Kvárta Pali

SZÁRAZ SZALONOS UR A BARNÁL

A CHICAGOI Törvénybíráknak küldhetnének a szalonos urak egy csomó medáliát, merhogy megérdemlik. Igen derék emberek, bárcsak soká élne a szalonos urak öröme.

Ojjan most a szalonos ur, akárcsak a nyul a barázdában. Nyitott szemmel alszik, mer sose biztos, hogy mikor kapja nyakon valami száraz kopó.

Ha minden pájinka főzöt becsukná, akkor belehetne csukni a gyárakat meg az ofiszokat, mer alig maradna ember szabadon. Akkor igazán szabad lenne ez a kontri.

A regiszter most is eleget harangoz, csak az a baj, hogy néha a szalonos urral fizettetik meg a harangszót. Három prédikációs halottat is ki lehetne harangoztatni meg eltemettetni a harangszó árán.

Mahónap mán minden szalonos ur elmondhatja magáról, ha a fülehe nyul, hogy megfogta a rabok fülét. No, de legalább szidizen lesz mindegyik.

A Dongó postája

Kiváncsi. Az öreg Dongónak "Förgyulájkor" van a születésnapja. Akkor lesz igazi 48-as.

K. M. Ne ígérjess már annyit, de küldje be azokat a betegeket. Igérettekkel nem lehet fizetni a Dongó számláit.

M. J. Akinek drága a Dongó, az keressen négylevelű lóherét. Ez sokkal olcsóbb mulatság, meg azután szerencsét is hoz a négylevelű lóhere.

K. S. Ön nem szereti a felszólításokat, mi pedig azt nem szeretjük, ha valaki két évi hátralékban van és papi ember léttére harminc felszólításra vár.

D. J. Az elmaradt lapot elküldtük, a tréfákat kidongjuk.

M. J. A betegek megjöttek, a küldöttékből faragunk valamit.

J. N. Muffolnak lesz rá gondja.

L. J. A 3 beteget köszönettel vetjük, bárcsak sok ilyen derék farmer előfizetők lennének. A gyári munkások minden két hétben pedáznak ugyan, de naponta sokszor nézik a holdvilágot és így hamar elfogy a "peda".

M. J. Köszönet a hat betegért. Ilyenek a jó előfizetők.

Több dologról máskor szólunk.

HONFITARS!

Légy te a "Dávid király" alattvalója, ha ellopod a más Dongóját.

BETEGLÁTOGATÓKAT

keresünk minden olyan magyarlakta helyen, ahol eddig nincs a Dongónak képviselője. Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

DR. L. H. HERBERT

volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

SZÁRAZ SZALONOS

SZÜCS FERENC ÉS ALEX MIKLÓS
biztosítanak arról minden clevelandi magyart, hogy náluk tőkéletes a szárazság.

8510 Buckey Road, Cleveland, O.

Magyarokhoz szól “Vas András”

GYÖNYÖRŰSÉGES HISTÓRIÁJA, AMIT
PATTOGÓ RIGMUSOKBA SZEDETT

Kemény György

A kivándorlásról, az amerikai magyarokról irt mű-
vészi kiállítású könyv ára:

Csinos kötésben 2 dollár

Remek diszkötésben, a szerző sajátkezü
aláírásával 5 dollár

Rendelje meg ezt a nagy művet, amelynél érdeke-
sebbet még nem olvasott. A rendelést küldje erre
a címre:

D o n g ó

1060-25th STREET,

DETROIT, MICH.